

Ny særudstilling tager polarcirklen rundt i pels

Den 4. oktober åbner Nationalmuseets store særudstilling ”Pels - liv og død”. Udstillingen viser museets unikke samling af historiske pelsdragter fra Arktis og trækker tråde til nutidens fangst og pelsavl gennem moderne pelsdesign. På den måde sætter udstillingen fokus på alt fra kulturhistorie, mode og luksusforbrug til etik, dyrevelfærd og oprindelige folks rettigheder.

Nationalmuseet rummer en af verdens største og mest enestående samlinger af historiske pels- og skinddragter fra egnene omkring den nordlige polarcirkel. Nu udstiller Nationalmuseet sin unikke samling i særudstillingen ”Pels - liv og død”, som kan ses fra den 4. oktober 2014 til den 22. februar 2015.

Pelsdragterne er indsamlet fra cirka 1850 til 1950 i Grønland, Canada, Alaska, Sibirien og de samiske områder i Skandinavien. Her var pels engang forudsætningen for, at mennesker kunne overleve i områderne nord for polarcirklen. Men man brugte pels til mere end at skærme sig mod kulden. Pelsdragterne udtrykte også bærerens køn og status i samfundet og fortalte, hvilken etnisk gruppe personen tilhørte. På den måde kunne folk på lang afstand se, om det var en ven eller en fjende, mand eller kvinde, de mødte på deres vej.

”Pels - liv og død” trækker tråde fra de historiske dragter frem til nutidens pelsavl og moderne fangst i Arktis og viser også en række moderne design af pels, sælskind og kunstig pels. På den måde sætter udstillingen den historiske brug af pels ind i en moderne sammenhæng. For mennesker går stadig i pels i dag, og dengang som nu handler pels om meget mere end at holde varmen.

Ægte eller kunstig?

Udstillingen berører også de etiske aspekter af pelsavl og moderne fangst. Tilhængerne fremhæver, at pelsavl er Danmarks tredjestørste eksporterhverv, beskæftiger mange mennesker og bidrager til samfundsøkonomien samt foregår under forsvarlige forhold. Modstanderne fremfører på den anden side, at pelsavl er synd for dyrene, og at det er uetisk at slå dyr ihjel for at gå med deres pels. Imens oplever fangere i Arktis, at de på grund af modstand og forbud mod

pels i en række lande har svært ved at opretholde deres traditionelle livsform, hvor de jager dyr for kødets og ikke kun for skindets skyld.

Med ”Pels - liv og død” ønsker Nationalmuseet at skabe en platform for debatten om pelsavl og fangst. Derfor er ”Stemmer i debatten” det første tema, som gæsten møder i udstillingen. Her giver knap 40 tilhængere og modstandere, designere, meningsdannere og eksperter deres syn på pelsavl, fangst og bæredygtighed gennem statements og videoer. Gæsterne kan også prøve ægte, kunstige og endda ”blodstænkede” pelse og udtrykke deres egen holdning til pels via selfies og SMS’er, der gennem et særligt tag bliver skudt op på på skærme og vægge i udstillingen.

Udstilles for første gang

Som det næste møder gæsten udstillingens cirka 30 moderne kreationer af pels, sælskind og kunstig pels, som Nationalmuseet har lånt af en række danske og udenlandske designere samt internationale modehuse. På den måde kan gæsterne spejle de historiske skinddragters design i moderne design og forbinde fortiden med nutiden.

Udstillingen viser herefter, hvordan man tidligere fangede pelsdyr, og hvordan moderne pelsavl producerer sine dyr. I næste afsnit vises, hvordan skind forarbejdes af fangere og buntmagere, samt hvordan pels er blevet handlet og brugt lige fra det ældste danske pelsfund, som er 5000 år gammelt, til Grevinde Erna Hamiltons pelscape.

Kernen i udstillingen er 60 dragter fra Nationalmuseets unikke skinddragtsamling, der indeholder knap 200 historiske pelsdragter. De fleste dragter er indsamlet i Grønland i 1840’erne. Knud Rasmussen indsamlede dragter i Nordamerika på den femte Thuleekspedition i 1921-24 og erhvervede også dragter fra Sibirien. Det er første gang, at dragterne udstilles samlet.

Varme rensdyrskind

Udstillingen viser de dragter, som folk bar til hverdag. Dragterne havde mange formål og var derfor designet forskelligt. De udvalgte dragter viser den store mangfoldighed, som var i dragtdesign blandt arktiske folk - design, der vidner om, at pels handlede om mere end overlevelse. Det handlede også om æstetik, status og magi. I Grønland sikrede smukt udsmykkede fangstredskaber, at sælen gerne lod sig fange igen, og hvis man bar bestemte dyrs skind, fik man dyrets egenskaber overført til sig selv.

Dragterne viser også, hvordan man brugte forskellige materialer afhængig af dragtens formål og pelsens egenskaber. For eksempel er rensdyrskind meget varmere end sælskind, fordi rensdyrets hår er hule og derfor isolerer bedre. Af den grund foretrak man rensdyrskind i de koldeste egne. Og køligt bliver der også inde i selve udstillingen, hvor temperaturen bliver holdt på 15 grader, så det er en god ide at huske en varm trøje – hvis altså du ikke har en pels.

”Pels - liv og død” åbner for publikum den 4. oktober, men i forbindelse med Nationalmuseets månedlige aftenåbning, NatNight den 3. oktober, er der åbent i udstillingen og guidede omvisninger med begrænset antal pladser fra kl. 17.00 til kl. 22.00.

